

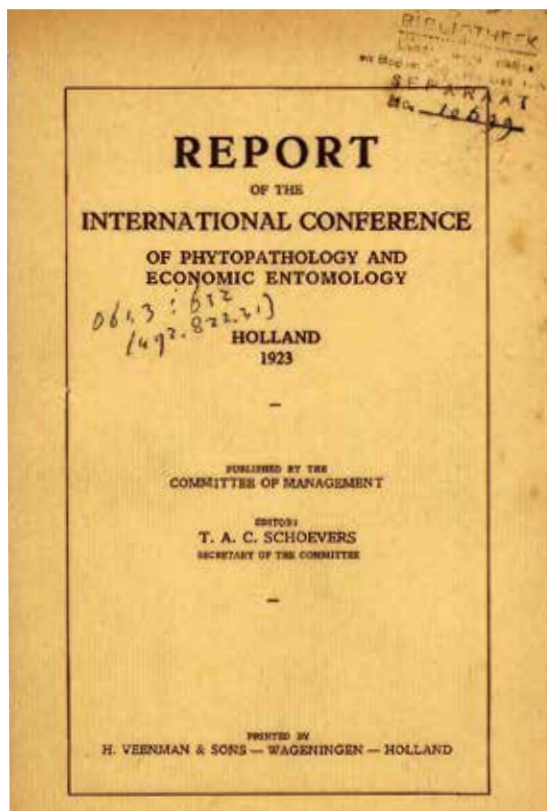
Eerste internationale fytopathologisch congres

Doriet Willemen

redactie@knpv.org

In 1923 werd voor het eerst een grote internationale bijeenkomst gehouden die geheel in het teken stond van plantenziekten en gewasbescherming. Deze 'International conference of phytopathology and economic entomology' vond 100 jaar geleden plaats te Wageningen. Het wordt beschouwd als de voorloper van het tegenwoordige International Congress of Plant Pathology (ICPP). Afgelopen zomer (20 t/m 25 augustus) was in Lyon de 12e editie van deze bijeenkomst, die om de vijf jaar door de International Society for Plant Pathology (ISPP) georganiseerd wordt. Wat is er veranderd in 100 jaar tijd?

Drijvende kracht achter die eerste bijeenkomst een eeuw geleden was prof. Quanjier. In 1918 bij de oprichting van de Landbouwhogeschool Wageningen was hij benoemd tot hoogleraar Phytopathologie en tijdens bezoeken aan het buitenland kwam Quanjier tot de conclusie dat er grote behoefte was aan internationale uitwisseling van kennis en ervaringen. Hij was van mening dat dit van nut zou zijn voor het vakgebied en dat het alle deelnemers ongetwijfeld een besparing van werk, tijd en geld zou opleveren.

De tweede aanleiding voor het organiseren van een internationale conferentie in 1923 waren de fyto-sanitaire importverboden en handelsbeperkingen die door veel landen waren ingesteld en de negatieve effecten daarvan op de economie. Om schade door plantenziekten- en plagen zoveel mogelijk tegen te gaan probeerde ieder land de eigen landsgrenzen te bewaken door middel van eigen fyto-sanitaire wetten en regels. Blijkbaar begonnen de economische gevolgen hiervan behoorlijk zwaar te wegen en was een brede gezamenlijke afstemming gewenst om de handel meer ruimte te geven

Wat opvalt wanneer je het programma van het congres van toen bekijkt is dat er in 100 jaar tijd in de basis eigenlijk weinig veranderd is aan de opzet. Nog steeds wordt gestart met een officiële opening en ontvangst, zijn er presentaties, veelal gegroepeerd per thema, een excursie in de omgeving en een (of meerdere) feestelijke diners. Hoewel de schaal, praktische invulling en uitvoering uiteraard tegenwoordig anders is, zijn er ook overeenkomsten. Hieronder zijn een aantal aspecten uitgelicht.

Oorlog en politiek

Aan de conferentie van 24-30 juni 1923 deden 65 buitenlandse en 30 Nederlandse fytopathologen mee, vrijwel uitsluitend heren gekleed in een net zwart pak. Zij vertegenwoordigden samen 25 nationaliteiten en ongeveer 30 'protectoraten', waarmee waarschijnlijk overzeese gebieden dan wel (oud-) kolonies worden bedoeld. Onder de buitenlandse deelnemers waren een tiental Britten, een handvol Duitsers, Fransen, Belgen en andere West-Europeanen, als ook gasten uit Japan, Indonesië, Canada, Australië, Brazilië en de V.S. Ook vakgenoten uit Letland, Litouwen, Hongarije en Tsjechoslowakije waren present. Echter, prof. Schaffnitt uit Bonn kreeg van de Duitse autoriteiten geen toestemming om de grens over te steken en ook prof. A. de Jaczewski, directeur van het fytopathologisch instituut te Sint Petersburg en zijn collega prof. A. Naoumov mochten niet afreizen naar Wageningen. Een reden wordt niet genoemd, maar wellicht heeft het te maken met de nasleep van de Russische Burgeroorlog en de politieke instabiliteit in het land. Hoewel de Russische fytopathologen niet aanwezig konden zijn om hun presentaties te houden, leverden ze wel een drietal artikelen aan die in het conferentieverlag zijn opgenomen. Deze bijdragen zijn

De congresgangers bij de aula van de Landbouwhogeschool in Wageningen (1923).

opgesteld in het Frans. Wat in 1923 de voertaal was op het congres is niet duidelijk. In het congresprogramma zijn zowel Duitse, Engelse als Franse titels van presentaties vermeld. En in de openingstoespraak heette Zijne Excellentie Jonkheer Dr. CH. J. M. Ruys de Beerenbrouck, Nederlands minister van Binnenlandse Zaken en waarnemend minister van Landbouw, de deelnemers welkom in het Frans. Waren er tolken aanwezig? Sprak iedereen zijn talen beter? Of moest je accepteren dat je een deel van het programma niet kon volgen?

Wegens W.O. I (1914-1918) waren de internationale contacten in de jaren ervoor vaak stil komen te liggen en bood de conferentie in 1923 een kans voor hernieuwde samenwerking en voor afstemming van fytosanitaire maatregelen. Wat dit betreft zijn er wel parallellen te trekken met de huidige ICPP 2023 in Lyon. Het is een van de eerste grote internationale fytopathologische bijeenkomsten na enkele 'corona-jaren' waarin vakgenoten elkaar niet in grote getalen fysiek konden ontmoeten. Bij ICPP 2018 waren maar liefst 2400 deelnemers uit 88 landen. Hoewel dus veel grootschaliger en diverser dan vroeger, is er over de voertaal tegenwoordig geen onduidelijkheid meer. Dat is Engels. Het is niet onwaarschijnlijk dat afgelopen zomer op het congres in Lyon minder Frans is gesproken dan 100 jaar geleden op het congres in Wageningen.

Helaas spelen oorlogen in onze huidige tijd ook nog steeds een rol. In Lyon werd hier o.a. aandacht aan besteed in de sessie *Impact of war and conflicts on plant pathology research and food safety of countries* met bijdragen uit Oekraïne, Rwanda, Burundi en Libanon. Globalisering, fytosanitaire afspraken en de noodzaak tot internationale samenwerking stonden, net als 100 jaar geleden, ook nu weer op de agenda.

Afwisselend programma

Het programma van ICPP 2023, met meerdere parallele sessies en posterpresentaties, is uiteraard vele malen uitgebreider dan dat van een eeuw geleden. Dat moet ook wel want het aantal deelnemers is met ongeveer een factor 25 toegenomen. Om een indruk te krijgen van het aanbod op het tegenwoordige congres bekijk je eenvoudig de openbare website (www.icpp2023.org/programme). Een deel van de lezingen is na afloop ook terug te kijken waardoor de hele wereld notitie kan nemen ervan.

In 1923 volgden de congresgangers allemaal grotendeels dezelfde lezingen. Het programma begon al op zondagavond met de vertoning van de film *Holland* waarin in vogelvlucht een beeld wordt geschetst van de Nederlandse natuur, cultuur, architectuur en folklore. Er was in 1923 veel meer tijd ingeruimd

voor officiële ontvangsten en welkomstwoorden door hoogwaardigheidsbekleders. Zo bestond de eerste volle congresdag op maandag 25 juni naast informatie over uiteenlopende aardappelziekten, Fusarium in graan en *Verticillium-wilt* ook uit de eerder genoemde toespraak door Ruys de Beerenbrouck, een speech ter gelegenheid van de opening van het Laboratorium voor Mycologie en Aardappelonderzoek aan de Binnenhaven, een rondleiding met demonstraties en verfrissingen op het nieuwe laboratorium en in de middag een thee-ontvangst door de burgemeester van Wageningen op het stadhuis. Sommige onderdelen van het programma, zoals een aantal demonstraties op het laboratorium, werden wegens tijdgebrek geschrapt. Blijkbaar was de tijdbewaking niet heel erg strikt. De volgende ochtend stond in het teken van verhandelingen en discussies over de economische gevolgen van fytosanitaire maatregelen. Maar ook excursies waren een belangrijk onderdeel van het congresprogramma. Op dinsdagmiddag kon men kiezen uit een bezoek aan het Arboretum, het Laboratorium voor Plantenfysiologie of het Proefstation voor Zaadcontrole.

Een excursie per stoomboot

In het programma van het congres in 1923 waren twee meerdaagse excursies ingebouwd. Een deel van het gezelschap, geïnteresseerd in akkerbouw, vertrok in de ochtend van woensdag 27 juni per trein naar Groningen voor een bezoek aan een proefstation, waar ze uitleg kreeg over bodemziekten. De volgende ochtend werd de aardappelselectie-boerderij te Oostwold bezocht waarna men per trein naar Stavoren reisde om vervolgens met de stoomboot de Zuiderzee over te steken naar Enkhuizen. Aan boord werd een diner geserveerd en laat in de avond werd eindbestemming Amsterdam bereikt. De andere helft van het gezelschap was de 27e naar het westen van het land getogen, waar ze per motorboot door de regio Boskoop voeren, verschillende kwekerijen bezochten, een lunch aangeboden kregen op het stadhuis van Boskoop en daarna Aalsmeer aandedden. Na een overnachting in Amsterdam werden ze een dag later in auto's rondgereden bij Haarlem, Lisse en Broek op Langendijk, waarbij ze o.a. uitleg kregen over ziekten bij bloembollen, om tenslotte weer in Amsterdam te arriveren voor de nacht. De volgende dag (29 juni) vertrok het gezelschap, dat nu weer compleet was, per trein naar Baarn. Hier werden ze door Miss Johanna Westerdijk ontvangen op het "Phytopathologisch Laboratorium Willie Commelin Scholten". Naast een presentatie over het onderzoek aan de *Dutch elm disease* (iepenziekte)

was er ook uitleg over het Centraalbureau voor Schimmelcultures en natuurlijk een rondleiding over het lab met inspectie van de collectie. Er volgden die vrijdagmiddag en op zaterdagochtend nog enkele lezingen, waarna de conferentie op 30 juni om 12.00 werd gesloten. Nog geen twee uur later vertrok men naar Den Haag voor een *Farewell Audience* bij de minister en aansluitend een diner in Scheveningen, waarbij ook de partners (in die tijd alleen echtgenotes) welkom waren.

Tot slot

Het congresverslag dat in 1923 na afloop van het congres verschijnt bevat verschillende foto's en illustraties, waaronder enkele schitterende tekeningen in kleur van uiteenlopende blad- en stengelsymptomen bij aardappel, gemaakt door H. Remaer in opdracht van prof. Quanjier. Het verslag eindigt met een aantal advertenties, variërend van toeristische informatie over de bollenstreek en een aanbeveling van Hotel de Wereld in Wageningen tot reclame voor 'de beste insecticiden en fungiciden van Pantox', een advertentie voor rupsenlijm en een overzicht van alle 'Mededeelingen van de Plantenziektkundige Dienst'.

Samenvattend kunnen we concluderen dat er in 100 jaar best veel veranderd is, maar dat in essentie juist ook veel zaken hetzelfde gebleven zijn.

Bronnen

Report of the International conference of phytopathology and economic entomology (1923) ed. T.A.C. Schoevers, Wageningen, Holland. <https://edepot.wur.nl/497034>
 Wikipedia, 11 nov 2023, https://nl.wikipedia.org/wiki/Charles_Ruijs_de_Beerenbrouck
https://nl.wikipedia.org/wiki/Russische_Burgeroorlog
 Horsten, J.A. (2016) Het verleden van onze toekomst. Kroniek van de Koninklijke Nederlandse Plantenziektkundige Vereniging
www.icpp2023.org